

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»
ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ТА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ (ВИПУСКОВА)**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж МНУ

імені В.О. Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

27 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»**

Освітньо-професійний ступінь:	<u>фаховий молодший бакалавр</u>
Галузь знань:	<u>07 Управління та адміністрування</u> <u>08 Право</u> <u>12 Інформаційні технології</u> <u>23 Соціальна робота</u>
Спеціальність:	<u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> <u>081 Право</u> <u>123 Комп'ютерна інженерія</u> <u>231 Соціальна робота</u>

Розробник програми: Мирун Владислав Віталійович викладач II категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського».

Владислав МИРУН

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії

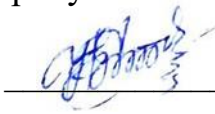

Владислав МИРУН

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради

Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів - 3	08 Право 12 Інформаційні технології 23 Соціальна робота	Вибіркова
Кількість годин - 90	Спеціальність 081 Право 123 Комп'ютерна інженерія 231 Соціальна робота	Рік підготовки:
		III
	Ступінь фаховий молодший бакалавр	Семестр:
		VI
		Лекції - 16 год
		Практичні заняття - 24 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.		Самостійна робота – 50 год.

Мова навчання – українська.

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікування результати

Мета курсу: допомогти студентам сформувати уявлення про проблематику та мову філософії, її методи, поняття та категорії, про історію філософії та її підхід до вирішення сучасних глобальних проблем, що дозволило б самостійно орієнтуватися не лише на належному рівні в науково-філософській термінології, але й крізь призму останньої зрозуміти не менш складні та суперечливі процеси життя.

Завдання курсу: представити студентам цілісну характеристику історико-філософського процесу; продемонструвати основні етапи розвитку античної, середньовічної, новочасної філософії; висвітлити філософські ідеї представників німецької класичної філософії; окреслити специфіку вивчення історії філософії; продемонструвати способи інтерпретації та аналізу філософських концепцій; ознайомити зі сучасними філософськими дискусіями, демонструючи тим самим поліфонічність філософії.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальні компетентності (ЗК):

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

081 Право

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

123 Комп'ютерна інженерія

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

231 Соціальна робота

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

081 Право

СК8. Здатність критично мислити в процесі системного аналізу правових явищ і фактів.

123 Комп'ютерна інженерія

СК14. Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

231 Соціальна робота

СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 10. Здатність до соціальної взаємодії у професійній сфері.

III. Очікувані результати навчання:

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

РН1. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України

081 Право

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

123 Комп'ютерна інженерія

РН1. Знати свої права, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і

громадянина в Україні.

231 Соціальна робота

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

4. Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліна «Основи філософських знань» належить до циклу професійно-практичної підготовки студентів і базується на вивченні дисциплін «Історія української державності та культури», «Історія України», «Всесвітня історія», «Зарубіжна література», «Правознавство».

5. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Стародавня та середньовічна історія України

Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві. Проблема людини у філософії.

Соціальні умови та духовні джерела формування філософії. Філософія як світоглядне знання. Проблема визначення предмету філософії. Специфічні риси філософського мислення: універсалізм, субстанціоналізм, рефлексія. Філософія як інтегральний вид знання.

Структура та основні компоненти філософії. Найважливіші сучасні філософські дисципліни: онтологія, гносеологія, епістемологія, філософська антропологія, етика, естетика, аксіологія, логіка, праксеологія, соціальна філософія, філософія історії, історія філософії, філософія права, філософія релігії, філософія техніки, філософія науки, біофілософія.

Суспільні функції та значення філософії для особистості. Фундаментальна роль філософії у формуванні людини, суспільства і культури. Співвідношення філософії, науки, релігії та мистецтва.

Особливості становища людини у світі. Проблемність людського буття. Філософська антропологія про специфіку людської істоти та її побутування у світі. Буття, життя та існування як модуси реалізації людського проекту. Проблема походження людини: дискусія між еволюціонізмом та креаціонізмом. Співвідношення природного, соціального, персонального та трансцендентального в людині. Базові цінності людського буття. Діяльність та екзистенціали людського буття.

Проблема сенсу життя та пошуку індивідуального призначення, покликання і щастя. Проблема смерті та безсмертя людини у філософсько-дискурсивному окресленні. Феномен людської особистості та проблема її онтологічного статусу. Сутнісні характеристики особистості. Відношення «Я і Ти», «Я та Інший» у особистісному вимірі.

Тема 2. Філософія стародавнього Сходу та античності.

Філософія стародавньої Індії. Передумови виникнення філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Ортодоксальні та неортодоксальні школи Індії: джайнізм, чарвакалокаята, буддизм. Проблема позбавлення людини страждань у філософії стародавньої індійської філософії. Літературні пам'ятки індійської культури. Філософські школи Індії.

Філософія стародавнього Китаю. Пам'ятки китайської писемності (книга пісень, книга історії, книга змін). Філософські школи Китаю: даосизм (Лао цзи), конфуціанство (Конфуцій), моїзм (Мо цзи). Проблеми самоконтролю і самоврядування у філософії Конфуція.

Філософія стародавньої Греції. Основні етапи розвитку античної філософії (натурфілософський, сократичний, римо-елліністичний). Своєрідність філософії Стародавньої Греції. Космоцентризм ранньої грецької (досократичної) філософії. Вчення про субстанцію: Мілетська школа (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен). Вчення про рух і спокій (Геракліт, Елейська школа). Піфагорійський союз про числову структуру космосу.

Поворот античної філософії до людини: класична грецька філософія - софісти, морально-етична проблематика у творчості Сократа. Античний атомізм про людину як мікрокосм (Демокрит). Філософія Платона: вчення про буття (ідеї, їх співвідношення зі світом речей), людину, пізнання та ідеальну державу.

Філософія Аристотеля: критика «концепції ідей» Платона, вчення про буття (матерію і форму, чотири причини), сутність людини і держави, природу пізнання. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Філософія епохи еллінізму: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм. Римська антична філософія. Неоплатонізм.

Тема 3. Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження.

Розвиток християнства у Західній Європі. Специфіка філософської думки середньовіччя: від політеїзму до монотеїзму. Релігійний характер філософської думки – теоцентризм. Апологетика. Патристика. Філософські погляди Августина Аврелія (Блаженного). Теологічна концепція прогресу.

Схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. (Фома Аквінський, П'єр Абеляр, Роджер Бекон, Д.Скотт). Вчення Фоми Аквінського про двоїстість істоти, про єдність душі і тіла, цінностей земного життя і християнського милосердя, про співвідношення віри і знання, релігії, філософії і науки.

Суперечка про природу загальних понять (універсалій): реалізм і номіналізм. Філософська думка пізнього середньовіччя (Д.Скот, В.Оккам). Основні регіони розвитку середньовічної філософії: Західна Європа, Візантія, мусульманський Схід. Містика. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Мусульманська та іудейська культура і філософія (М.Маймонід, Авіценна, Аверроес).

Філософія Відродження. Гуманізм як система поглядів і прогресивний напрям у розвитку культури. Антропоцентризм, натурфілософія, пантеїзм Відродження. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Леонардо да Вінчі, Г.Галілей, Н.Коперник, Джордано Бруно, І.Кеплер). Науково-природничі погляди М.Кузанського. Соціально-політичні погляди М.Макіавеллі.

Реформація, її ідеї (Т.Мюнцер, М.Лютер, Ж.Кальвін).

Соціальна філософія (Н.Макіавеллі). Утопічні вчення Т.Мора та Т.Кампанелли.

Кредит 2.

Тема 4. Філософія Просвітництва. Класична німецька філософія.

Наукова революція XVII ст. (Ісаак Ньютон) і проблема методів наукового пізнання у філософії (Ф.Бекон і Р.Декарт). Новоевропейська програма побудови філософії науки: методологічне протистояння емпірико-індуктивної (Ф.Бекон, Д.Локк, Дж.Берклі, Д.Юм) і раціонально-дедуктивної методології (Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу. Розмаїття онтологічних концепцій XVII-XVIII ст. (монізм, дуалізм, плюралізм). Субстанція і психофізична проблема (Р.Декарт і Б.Спіноза). Суб'єктивний ідеалізм і соліпсизм (Дж.Берклі, Д.Юм).

Новий соціальний ідеал філософії Просвітництва, проблема свободи людини і шляхів її соціального звільнення у філософії французького матеріалізму XVIII ст. (Д.Дідро, Ж.Ламетрі, П.Гольбах, К.А.Гельвецій).

Німецька класична філософія. Специфіка німецької класичної філософії та її вплив на розвиток філософської думки XIX-XX ст. Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри. Трансцендентальна філософія І.Канта, основні принципи теорії пізнання, її ключові проблеми, їх вирішення (проблема пізнаваності світу, можливості знань, антимонії розуму та ін.). Кантівське розв'язання проблеми свободи і необхідності у принципі автономії волі. Поняття «категоричного імперативу». Ідеалістична діалектика розвитку світу і людини Г.Гегеля, його філософська система та метод. Фіхте про роль філософії у науковому пізнанні.

Антропологічний матеріалізм і критика релігії та ідеалізму Л.Фейєрбахом. Криза раціоналістичного мислення. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу. Особливості марксистської філософії, її цілі і положення. Діалектикоматеріалістичний метод.

Тема 5. Сучасна світова та українська філософія.

Плюралізм світової філософії XIX ст. - поч. XX ст. Критичний перегляд принципів світорозуміння класичної філософії. Програма радикального оновлення філософії – марксизм, позитивізм, філософія життя.

Західна філософія XX століття. Захист і оновлення класичних філософських традицій: неомізм, неокантіанство, неогегельянство. Проблема раціонального і ірраціонального у філософії XX ст. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А.Шопенгауер, Ф.Ніцше, С.Керкегор). Філософські проблеми психоаналізу (З.Фрейд, К.І.Юнг, К.Фромм).

Позитивізм (О.Конт) і його різновиди (неопозитивізм, структуралізм, постпозитивізм, герменевтика). Проблема людини у філософії XX ст.: екзистенціалізм (М.Хайдеггер, А.Камю, Ж.-П.Сартр, К.Ясперс), персоналізм, філософська антропологія. Сцієнтизм і антисцієнтизм. Еволюція релігійної філософії в XX ст.: неомізм, протестантська етика, теософія.

Джерела української філософської культури. Становлення і розвиток світогляду давніх слов'ян: міфологія, язичництво, епос, запровадження християнства (IX-XI ст.).

Філософська думка Київської Русі (X-XII ст.). Пам'ятки філософської культури Київської Русі (Іларіон «Слово про закон і благодать», Володимир Мономах, Кирило Туровський, «Повість минулих літ»). Філософська думка періоду етнокультурної кризи (татаро-монгольської навали) (XIII-XIV): а) билинний епос, богатирство; б) ідеї ісихазму, ареопагітики, неоплатонізму.

Філософська думка України епохи Відродження. Соціально-економічні умови поширення та розвитку ідей ренесанського гуманізму та реформації в Україні. Острозький культурно-освітній осередок. Роль братських шкіл у розвитку гуманістичних та філософських ідей. Києво-Печерська лавра та її науковопросвітницька діяльність.

Філософія вітчизняного Просвітництва. Становлення професійної філософії в Україні. Києво-Могилянський колегіум (1632-1701), Києво-Могилянська Академія як осередок розвитку філософії в Україні (1701-1818).

Г.Сковорода - родоначальник української класичної філософії, фундатор філософії українського кордо-центризму. Проблема людини у філософії Г.Сковороди, проблема “сродної праці”.

Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, П.Куліш). Кирило-Мефодіївське братство. Філософські ідеї Т.Шевченка.

Академічна (університетська) філософія в Україні XIX ст. (С.Гогоцький, П.Юркевич, В.Лесевич, О.Гіляров та ін.). Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах. Соціально-філософські погляди Л.Українки, П.Грабовського, М.Коцюбинського, ідеї суспільного розвитку у філософії О.Потебні, М.Драгоманова, І.Франка, В.Антоновича, М.Грушевського. Філософські ідеї вчених-природознавців XIX-XXст. (О.Сєверцев, М.Авенаріус, В.Вернадський). Теорія ноосферогенезу у В.Вернадського. Український космізм (С.Подолінський, Н.Холодний). Філософія М.Бердяєва, Г.Челпанова, Л.Шестова, В.Зеньковського.

Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Кредит 3.

Тема 6. Філософське уявлення про світ. Онтологія.

Філософське розуміння світу. Фундаментальне значення проблеми буття для філософії. Проблема буття в історикофілософському вимірі. Категоріальні визначення буття. Філософський зміст проблем буття, субстанції, матерії. Рух як невід'ємний атрибут матерії, спосіб її існування. Філософське розуміння простору і часу (субстанціональна та реляційна концепції).

Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття. Буття речей і природних процесів. Буття суспільства. Буття людини. Буття духовного (ідеального). Людські виміри проблеми буття.

Проблема онтологічного статусу свідомості та її суттєві ознаки. Проблема походження свідомості. Сучасні концепції виникнення свідомості: релігійна, субстанційна, еволюційна, соціально-трудова, дуалістична, єдиного інформаційного поля. Природні та соціальнопсихологічні чинники появи та функціонування свідомості. Ідеальний статус буття свідомості. Свідомість і мова. Проблема ідеального. Конструктивність ідеального образу. Структура та функції свідомості. Основні елементи індивідуальної та групової свідомості. Рівні та форми свідомості. Функції свідомості. Значення самосвідомості.

Тема 7. Гносеологія. Свідомість. Наукове пізнання.

Предмет, категорії, принципи сучасної гносеології. скептицизм, агностицизм, гносеологічний оптимізм, гносеологічний песимізм, конвенціоналізм. Сутність та структура пізнання. Чуттєве і раціональне пізнання.

Людина і пізнання, види пізнавальної діяльності. Істина і правда. Основні концепції істини. Критерії істини, істина об'єктивна, абсолютна, відносна, конкретна. Пізнання і практика. Гуманістичний зміст практики. Роль людської практики у процесі пізнання. Практика як чинник пізнавальної активності та критерій істини.

Сутність наукового пізнання та його відмінності від буденного, релігійно-містичного, філософського, художньо-естетичного видів пізнавальної діяльності. Раціональність як основа наукового мислення та пізнання. Вимоги та критерії наукової раціональності.

Структура наукового знання, форми та методи наукового пізнання. Загальнонаукові підходи та принципи у науковому дослідженні. Позараціональні чинники у науковому пізнанні.

Тема 8. Соціальна філософія. Наука, техніка, культура. Суспільство і природа.

Природа суспільства у філософській традиції. Суспільство як процес і продукт життєдіяльності людей. Суспільне виробництво та його складові. Основні сфери суспільного життя – матеріальновиробнича, соціальна, політична, ідейно-духовна, культурнопобутова. Онтологія соціального. Протиріччя між природою і культурною організацією людства, багатовимірні відносини між людьми як джерела розвитку суспільства та змін в ньому. Феномен відчуження та необхідність його подолання як шлях до гуманізації суспільства. Філософія історії. Пр

Наука як феномен культури, її зародження, історичні етапи розвитку. Наука як особливий вид пізнавальної діяльності, як система знань, як соціальний інститут. Класи наук. Особливості сучасного розвитку наукового знання. Етос науки.

Соціальні функції науки. Роль науки у розвитку суспільства. Наукова революція XVII ст. Г. Галілей як засновник сучасної науки. Філософські основи та етика науки. Поняття техніки, її соціальне призначення. Концепції науково-технічної революції, технократії, технологічного детермінізму, технофобії про роль науковотехнічного чинника у суспільному житті, про його вплив на життя людини.

Роль природного середовища у виникненні і функціонуванні суспільства. Історичні форми взаємодії суспільства і природи. Загострення протиріч в системі «суспільство – природа» у наш час і актуальна необхідність забезпечити коеволюцію їх. Поняття «ноосфера» як основа сучасного екоорієнтованого природокористування.

Феномен глобальних проблем людства як серйозна загроза його майбутньому. Сутність, класифікація, взаємопов'язаність глобальних проблем, шляхи їх вирішення.

6. Структура навчальної дисципліни

№ з.п.	Назви тем, теми заняття	Кількість годин				
		денна форма				
		Усього	у тому числі			
			лек.	пр.	лаб.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.						
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві. Проблема людини у філософії.	10	2	2		6
2	Філософія стародавнього Сходу та античності.	10	2	2		6
3	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження.	10	2	4		4
	Усього за кредитом 1:	30	6	8		16
Кредит 2.						
4	Філософія Просвітництва. Класична німецька філософія.	15	2	4		9
5	Сучасна світова та українська філософія.	15	2	4		9
	Усього за кредитом 2	30	4	8		18
Кредит 3.						
6	Філософське уявлення про світ. Онтологія.	10	2	2		6
7	Гносеологія. Свідомість. Наукове пізнання.	10	2	2		6
8	Соціальна філософія. Наука, техніка, культура. Суспільство і природа.	10	2	4		4
	Усього за кредитом 3	30	6	8		16
Усього:		90	16	24		50

7. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Сутність філософії та її роль у суспільстві. Проблема людини у філософії.	2
2.	Філософія стародавнього Сходу та античності.	2
3.	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження.	2
Кредит 2.		
4.	Філософія Просвітництва. Класична німецька філософія.	2
5.	Сучасна світова та українська філософія.	2
Кредит 3.		
6.	Філософське уявлення про світ. Онтологія.	2
7.	Гносеологія. Свідомість. Наукове пізнання.	2
8.	Соціальна філософія. Наука, техніка, культура. Суспільство і природа.	2
	Усього	16

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Сутність філософії та її роль у суспільстві. Проблема людини у філософії.	2
2.	Філософія стародавнього Сходу та античності.	2
3.	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження.	4
Кредит 2.		
4.	Філософія Просвітництва. Класична німецька філософія.	4
5.	Сучасна світова та українська філософія.	4
Кредит 3.		
6.	Філософське уявлення про світ. Онтологія.	2
7.	Гносеологія. Свідомість. Наукове пізнання.	2
8.	Соціальна філософія. Наука, техніка, культура. Суспільство і природа.	4
	Усього	24

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Сутність філософії та її роль у суспільстві. Проблема людини у філософії.	6
2.	Філософія стародавнього Сходу та античності.	6
3.	Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження.	4
Кредит 2.		
4.	Філософія Просвітництва. Класична німецька філософія.	9
5.	Сучасна світова та українська філософія.	9
Кредит 3.		
6.	Філософське уявлення про світ. Онтологія.	6
7.	Гносеологія. Свідомість. Наукове пізнання.	6
8.	Соціальна філософія. Наука, техніка, культура. Суспільство і природа.	4
	Усього	50

10. Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат)

1. Основні причини зміни світоглядних орієнтирів при переході від античності до Середньовіччя.
2. Східна та західна патристика: порівняльна характеристика.
3. Сучасне значення провідних ідей християнської патристики.
4. Вплив ідей візантійської патристики на культуру Київської Русі.
5. Схоластика і містика як провідні напрями середньовічної філософії: тотожне та відмінне.
6. Провідні ідеї розвиненої схоластики та їх історичне значення.
7. Провідні ідеї розвиненої містики та їх роль у людському самоусвідомленні.
8. Суперечливий характер соціально-культурних та духовних процесів європейського Відродження. .
9. Вихідні ідеї філософії гуманізму та їх світогляне значення.
10. Вплив ідей італійського гуманізму на духовні процеси в Україні.
11. Ренесансні неоплатонізм та натурфілософія про світобудову.
12. Ренесансний скептицизм.
13. Роль ренесансної філософії у формуванні європейської науки.
14. Проблеми оцінки історичної ролі епохи Відродження у розвитку європейської культури.
15. Сутність та причини утвердження механістичного світогляду в Європі Нового часу.
16. Мислення “здорового глузду” та його філософська оцінка.
17. Особливості методологічних позицій Ф. Бекона та Р. Декарта, їх роль у розробці ідейних засад науки.
18. Тлумачення пізнання в філософії Нового часу.
19. Філософія Нового часу про світобудову.
20. Вчення Б.Паскаля про людину та її місце у світі.
21. Філософські ідеї європейського Просвітництва та їх сучасне значення.
22. Світова та українська філософія: аспекти та перспективи взаємозв'язків.
23. Провідні особливості української філософії в оцінці її недоліків та переваг.
24. Філософська думка Київської Русі в контексті давньоруської духовності.
25. Філософські ідеї українських гуманістів та їх сучасне значення.
26. Духовні пошуки І. Вишенського.
27. Роль православних братств та братських шкіл у розвитку філософії та освіти в Україні.
28. вчення Г. Сковороди про людину.
29. Філософська думка у київському університеті.
30. Філософська думка у харківському університеті.
31. Філософські ідеї М. Гоголя.
32. І.Франко як філософ.
33. Особливості розвитку філософії в сучасній Україні.
34. Класична і неklasична європейська філософія: їх взаємні переваги та недоліки.
35. Вихідна засади неklasичної філософії.

36. Концепція переоцінки цінностей у філософії Ф. Ніцше.
37. А. Шопенгауер про засади наших уявлень про світ.
38. Песимістична етика А. Шопенгауера та її сучасна оцінка.
39. Ідеї філософії С. Кіркгора; С. Кіркгор як попередник екзистенціалізму.
40. Сучасна оцінка вихідних ідей філософії позитивізму.
41. Філософія марксизму про предмет та завдання "наукової філософії".
42. Філософські ідеї Ф. Ніцше та їх суперечливий вплив на громадську думку. Ф. Ніцше та ніцшеанці.
43. Місце філософії ХХ ст. у історії європейської філософії; особливості філософії ХХ ст.
44. Основні ідеї філософії неопозитивізму та їх значення для розвитку пізнання.
45. Неопозитивізм та постпозитивізм.
46. Вихідні ідеї основних представників філософії екзистенціалізму.
47. Персоналізм як напрямок філософії ХХ ст.
48. Вплив ідей філософської антропології на сучасне розуміння людини.
49. Вихідні ідеї фрейдизму та неофрейдизму, їх вплив на духовне життя ХХ ст.
50. Вихідні ідеї феноменології Е. Гуссерля.
51. Культурологія у філософії ХХ ст.: ідеї та представники.
52. Загальна оцінка ідей структуралізму.
53. Провідні напрями релігійної філософії ХХ ст.
54. Філософський постмодерн: вихідні ідеї та їх оцінка.

11. Форми поточного та підсумкового контролю.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задовільно/ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є

систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Примітка. Шкала оцінювання репрезентована в 20-ти та 15-ти бальній системах в залежності від максимальної суми балів за відповідь на семінарському занятті в кожному кредиті.

Відмінно 15-13 балів - Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Дуже добре 12-10 балів - Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

Добре 9-7 балів - Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

Задовільно 6-4 балів - Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

Незадовільно 3-1 балів - Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Реферат

Оцінка виставляється з урахуванням двох критеріїв: 1) обсяг виконаного реферату; 2) якість написання.

1. Оцінка “відмінно” (20-16 балів)

20-19 балів – Реферат виконано на актуальну тему з використанням сучасних методів дослідження, логічно-структурна побудова роботи відповідає змісту. В рефераті вірно визначено мету, глибоко досліджується практичний аналіз проблеми. Коректно подаються висновки. Витримано графік виконання реферату, оформлення у відповідності до державних стандартів та вимог. Презентація виконана на високому рівні із використанням сучасних методів. Доповідач вірно відповів на поставлені запитання аудиторії.

18-17 балів - Реферат виконано на актуальну тему з використанням сучасних методів дослідження, є неточності в логічно-структурній побудові. В рефераті вірно визначено мету, наводиться практичний аналіз проблеми. Є незначні

недоліки у формулювання висновків. Витримано графік виконання реферату, оформлення у відповідності до державних стандартів та вимог. Презентація виконана на високому рівні із використанням сучасних методів. Доповідач припустив ся незначних помилок при відповідях на поставлені запитання аудиторії.

16 балів - ставиться за реферат, який має обсяг 14 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; у змісті реферату викладена актуальність, мета, завдання; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

2. Оцінка “добре” (15-11)

15-14 балів - ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 2-3 джерела, але містить певні помилки.

13-12 балів ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4 джерела.

11 балів ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 5 джерел, відповідає сучасним правилам.

3. Оцінка “задовільно” (10-6)

10-9 бали - ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше двох наукових джерел і є помилки.

8-7 балів – ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше трьох наукових джерел і є помилки.

16 балів - ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

5-1 Оцінка “незадовільно” ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, немає змісту, вступу, висновків.

Творче завдання

20-17 балів - робота студентом виконана в повному обсязі, високий понятійний рівень; глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється; осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом; логічність та послідовність під час відповіді; доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень; вміння виділяти головне; вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки; вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми; стилістично грамотна мова, робота виконана майже на 90-100% від загального обсягу

16-13 балів – робота студентом виконана в повному обсязі, високий понятійний рівень; глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється; осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом; логічність та послідовність під час відповіді; доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень; вміння виділяти головне; вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки; вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми; стилістично грамотна мова, допускаються незначні помилки, робота виконана майже на 80-89% від загального обсягу.

12-9 балів - робота студентом виконана не в повному обсязі, але доведено та проаналізовано теорії, концепції, вчення, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, обсяг виконаних завдань становить від 50% до 59% від загального обсягу.

8-5 балів - робота студентом виконана не в повному обсязі, не описані явища, не виявлено розуміння основних положень завдання. Тема не розкрита, актуальність не доведена, не виділені головні завдання; не зроблені висновки, не показана перспектива розвитку ідеї або проблеми; стилістично неграмотна мова.

5-1 балів - студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень завдання. Тема не розкрита, актуальність не доведена, не виділені головні завдання; не зроблені висновки, не показана перспектива розвитку ідеї або проблеми; стилістично неграмотна мова.

Мультимедійна презентація

20-17 балів: всі частини презентації пов'язані з метою і предметом дослідження; результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження, презентація має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження, презентація надає інформацію в логічній послідовності, презентація завершується, змушуючи замислитись над ідеєю і темою дослідження.

16-13 балів: всі частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження, результати дослідження узагальнюються з метою формулювання висновків за темою дослідження, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження, презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження.

14-8 балів: основні частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження, але деякі фрагменти не мають відношення до теми, деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими, презентація має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією або позбавлені інформації, презентація має вступ і висновки, однак вони не спонукають замислитись над темою дослідження. послідовність надання інформації не сприяє повністю розкрити тему дослідження.

7-1 балів: презентація має тему, однак багато її частин не має відношення до теми дослідження, висновки практично відсутні або є нелогічними, в презентації не визначені ключові положення, презентація не містить вступу і висновків. побудова презентації не дає чіткого уявлення про тему дослідження.

Розподіл балів, які студенти отримують за 3 кредити

Кредит та тема	Академічний контроль (форма представлення)*	Кількість балів
Кредит № 1		100
Сутність філософії та її роль у суспільстві. Проблема людини у філософії.	▪ Семінар 1	15
Філософія стародавнього Сходу та античності.	▪ Семінар 2 ▪ Презентація	15 20
Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження.	▪ Семінар 3 ▪ Семінар 4 ▪ Глосарій	15 15 20
Кредит № 2		100
Філософія Просвітництва. Класична німецька філософія.	▪ Семінар 5 ▪ Семінар 6 ▪ Творче завдання	15 15 20
Сучасна світова та українська філософія.	▪ Семінар 7 ▪ Семінар 8 ▪ Глосарій	15 15 20
Кредит № 3		100
Філософське уявлення про світ. Онтологія.	▪ Семінар 9	15
Гносеологія. Свідомість. Наукове пізнання.	▪ Семінар 10 ▪ Глосарій	15 10
Соціальна філософія. Наука, техніка, культура. Суспільство і природа.	▪ Семінар 11 ▪ Семінар 12 ▪ Тест	15 15 30
Всього балів		300 балів
300 (загальна кількість набраних балів)÷3(кількість кредитів)=100(підсумковий бал)		

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

12. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

13. Рекомендована література

1. Вільчинський Ю. М., Северин-Мрачковська Л. В., Гаєвська О. Б. Філософія: навч. Посібник. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
2. Губерський Л. Філософія : підручник. Харків : Фоліо, 2018. 621 с.
3. Лозовий В., Требін М., Горлач М. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2020. 1028 с.
4. Марущак О. В. Основи філософських знань : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2021. 144 с.
5. Основи філософії: навч. посіб. / М. Ф. Шмиголя та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.
6. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, 3-тє видання, виправлене та доповнене. – Львів: “Новий Світ-2000”, 2020. 296 с.
7. Ханстантинов В. О. Філософія : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2018. 149 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/> - Інституційний депозитарій МНУ імені В.О. Сухомлинського.
2. <http://www.niklib.com/> - Центральна міська бібліотека імені М.Л. Кропивницького.
3. <https://filosof.com.ua/> - Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України
4. <https://uahistory.co/> - History | Твоя електронна бібліотека